

Zagovaranje školskih knjižnica: školski knjižničar zagovarač

Vesna Miličević

Trgovačka i tekstilna škola u Rijeci
vesna.milicevic@ri.htnet.hr

Krećemo od poznatih stvari i spoznaja koje su osviještena potreba u očima svakog školskog knjižničara koji pouzdano zna da jedino »javnim djelovanjem« možemo uistinu djelovati u sredini u kojoj jesmo. Jesmo — znači postojimo. Prisutni smo. Djelujemo. Postojani smo. Školski knjižničari.

Iako nam se na prvi pogled može učiniti da već o svemu sve znamo — jedno viđenje više važan je čimbenik sveukupne spoznaje na putu do cilja.

Tema koja se nameće sama po sebi govori da krećemo od nečega što je već prisutno, što godinama radimo, vrijedno i kvalitetno. Školski knjižničari ne počinju sada javno zagovarati — oni su to činili davno prije.

U trenutku kada su društvu potrebne promjene, otvara se važno mjesto za zagovaranje. Ove godine to je okrugli stol na Proljetnoj školi školskih knjižničara u Osijeku.

Predstavljanje teme Školski knjižničar zagovarač na Stručnom vijeću školskih knjižničara Primorsko-goranske županije 9. ožujka 2011., svojevrsni je poticaj na aktivno djelovanje.

Neovisno o tome želite li promijeniti određene društvene spoznaje, određene društvene probleme, uzeti udjela u stvaranju nečega što smo nazvali imenom »zagovaranje«, upravo TO zagovaranje vam može pomoći da ostvarite svoje ciljeve.

Do sada je ta potreba javnog zagovaranja na neki način bila zanemarivana, no proces zagovaranja je proces koji je ključan za stvaranje promjena. Znači, ukoliko želimo promjene, potrebno je javno zagovarati! Jer javno zagovaranje ima CILj promijeniti društvo i položaj moći, promijeniti način razmišljanja. Ono počinje od male grupe ljudi, a znači govoriti u nečije ime — u ime Školskih knjižničara — jer zagovaranja je usko povezano s temeljnim ljudskim pravima: slobodi govora i slobodi udruživanja. Zagovaranje je temeljni i stalni proces svakoga otvorenog i demokratskog društva. U isto vrijeme, zagovaranje je i dugotrajan proces u ostvarenju zacrtanih ciljeva.

Javno zagovaranje je i akcija usmjerena k promjeni unutar konkretne zajednice. Ono predstavlja uključenost, strpljenje, predanost, davanje, timski rad, otvorenost, komunikaciju. Njegova radna definicija mijenja se djelovanjem u praksi. Nadopunjuje se i mijenja idejama i prijedlozima u samom procesu postupka i donošenja odluka. Promjena do koje želimo doći, mora biti trajna i provediva u praksi.

Ključ dobrog zagovaranja leži i u sposobnosti da se točno izraze interesi i mišljenje onih u čije ime vršimo zagovaranje, u porukama koje želimo prenijeti javnosti.

Etičnost i kompetentnost trebali bi biti temeljna načela zagovaranja koja proizlaze iz činjenice da je znanje i iskustvo imperativ onih koje zastupamo.

To nije lak zadatak. Treba znati pružiti informacije ljudima koji su trenutno izvan određene problematike i otvoriti im vidokrug gledanja na drugi način — kroz društvenu svijest.

Zagovaranje je upravo to: postizanje društvenih promjena.

Dakle, osim sposobnosti zagovaranja moramo imati umijeće za pokretanje šireg kruga od onoga na koji se problem odnosi. Stvoriti širu bazu podrške na način koji je najkorisniji.

Zagovaranje je tema koju možete primijeniti na sva područja. Usko je povezano s marketingom, a školski knjižničari ne trebaju biti stručnjaci za marketing — ONI to već jesu.

Svojom profesijom, svojim djelovanjem svakodnevno, u školskim knjižnicama, svojim zagovaranjem. Zagovaranjem ZA školsku knjižnicu.

Zbog kompleksnosti problema kojima se bavimo, da bi uspjeli u svojim naporima, moramo znati unaprijed postaviti konkretan i mjerljiv cilj i znati odgovor na pitanja: kako ćemo definirati cilj; koji je krajnji cilj zagovaranja; je li cilj ostvarljiv; jesu li ljudi dovoljno informirani; možemo li stvoriti uspješnu korelaciju? Možemo li postići uspjeh? Možemo li prihvatiti rizik (ne)uspjeha? Postoji li raspoloživost resursima; vremenskom okviru; vlastitim mogućnostima... Fokusrati se na ciljeve vrijedne truda i uspjeha. Poznavati ciljane institucije... Kako će cilj pomoći pri stvaranju novih mogućnosti?... Imamo li ljude koji imaju moć uključivanja u proces donošenja odluka... jer CILJ našeg zagovaranja je:

ONO što želimo promijeniti i ONAJ tko će donijeti promjenu, a pri tome je veoma bitan OPSEG promjene i VRIJEME promjene (do kada).

Dakle, realistični ciljevi, dobri podaci, objektivna predviđanja, sposobnost prezentiranja, izgradnja resursa, procjena argumenata, povratne informacije, vrjednovanje... to su konsenzusi uspjeha dobrog zagovaranja. Misija zagovaranja je stvaranje boljeg, pravednijeg i obrazovanijeg društva. Ključna uloga školskog knjižničara u civilnom društvu je izražavanje zahtjeva želja i potreba korisnika — sredine u kojoj djeluje s ciljem bolje i aktivnije socijalizacije, uključivanja u kompleksne društvene probleme zajednice.

Praksa nas je naučila da razlikujemo taktiku od strategije. Postupak (sredstvo za postizanje određenog cilja) — od plana koji nas vodi korištenjem određenih vještina i taktika.

Strategija je jasna procjena trenutne situacije, onoga kamo želimo stići i kako ćemo tamo doći. Strategija zahtijeva našu svjesnost uočavanja činjenica — gdje smo, kamo želimo stići i kako to namjeravamo učiniti. (Pitanja na koja moram znati odgovor su: što je problem; što želim postići; što moram saznati, kako ću to saznati; tko su osobe koje moram pridobiti; na koga moram djelovati; tko su protivnici; tko su saveznici; tko su ciljani donosioci odluka, u kojem momentu intervenirati zagovaranjem; na koji način pristupiti da bi poruka bila prepoznata i shvaćena (jer poruka je ujedno i apel na ono što je ispravno i što bi trebalo biti u interesu grupe koju zagovaramo).

Poruku možemo ostvariti na razne načine. Od lobiranja do izravne akcije — razgovora. Koje sredstvo je najučinkovitije — odredit će konkretna situacija. Strategija javnog zagovaranja obično koristi kombinaciju taktika: izravno lobiranje donositelja odluka, uključivanje potrebnih ljudi, izravne akcije, prezentacije, medije, demonstracije, pravno zastupanje. Uvijek s istim ciljem.

Cilj je pronaći način da nas drugi čuju; primorati ih da čuju nas i naš glas, da ispravno shvate konkretne potrebe konkretne grupe. Mi temelje već imamo. Kvalitetan kadar. Baze podataka. Projekte. Programe... Na tome gradimo uspješnu kampanju zagovaranja. Školski knjižničar jest dobar zagovarač. Imamo sredstva i sposobnosti za uspješno građenje novih strategija. Imamo kapacitete, raspoložemo pravim informacijama na pravom mjestu u pravo vrijeme. Informacijski djelujemo. Zagovaramo na solidnim temeljima. Provedenim akcijama.

Ostvarenim uspjesima. Zajedničkim interesima. Iskustvu. Primjerima dobre prakse.

Stoga, ispričajmo javnosti svoje priče koje će ih zaokupiti. Javnost voli čuti nečije iskustvo; iskoristiti ga kao primjer. Njima trebaju nove, kratke, jasne, korisne informacije.

Prezentirajmo svoje uspjehe. Pričajmo svoje priče. Ostvarimo svoja prava; svoje uspjehe. Ključ uspjeha je naša sposobnost da je ispričamo. Pravilno. Onakvu kakva jeste. Ne zaboravimo na mogućnosti koje imamo u podizanju javne svijesti. One su neograničene — baš kao i naša moć. Moć školskog knjižničara. Naše vjerovanje. Vjerovanje u temu i razloge zbog kojih zagovaramo.

Ako imaš viziju — slijedi je. Budi školski knjižničar — zagovarač.